

НАСТІЛЬНА КНИГА
СЛІДЧОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ

СТАНОМ НА 17 ЖОВТНЯ 2016 РОКУ

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2016

НАСТІЛЬНА КНИГА
СЛІДЧОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ

СТАНОМ НА 17 ЖОВТНЯ 2016 РОКУ

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2016

УДК 351.74(477)
ББК 67.401.214(4Укр)
Н 32

Упорядники:

Дрозд Альона Вікторівна — слідчий слідчого управління Головного управління Національної поліції в м. Києві;

Дрозд Віталій Юрійович — старший слідчий слідчого управління Головного управління Національної поліції в Кіровоградській області;

Дрозд Олексій Юрійович — к.ю.н., доцент кафедри адміністративної діяльності Національної академії внутрішніх справ;

Ігнатенко Володимир Васильович — к.ю.н., доцент, адвокат, старший викладач кафедри правознавства факультету історії та права Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка;

Олійник Сергій Васильович — прокурор відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції Генеральної прокуратури України;

Петков Сергій Валерійович — д.ю.н., професор, заступник директора з навчальної роботи Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України;

Соболь Євген Юрійович — д.ю.н., доцент, завідувач кафедри права знавства Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка;

Щербина Ігор В'ячеславович — старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права (начальник Головного слідчого управління ГПУ 2014 р.).

Н 32 Настільна книга слідчого національної поліції України [текст] практичний посібник. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 480 с.

ISBN 978-611-01-0835-5

Практичний посібник для слідчих Національної поліції України, оперативних працівників, правників та адвокатів, інших суб'єктів кримінального провадження.

УДК 351.74(477)
ББК 67.401.213(4Укр)

ISBN 978-611-01-0835-5

© Видавництво «Центр учбової літератури», 2016.

УДК 351.74(477)
ББК 67.401.214(4Укр)
Н 32

Упорядники:

Дрозд Альона Вікторівна — слідчий слідчого управління Головного управління Національної поліції в м. Києві;

Дрозд Віталій Юрійович — старший слідчий слідчого управління Головного управління Національної поліції в Кіровоградській області;

Дрозд Олексій Юрійович — к.ю.н., доцент кафедри адміністративної діяльності Національної академії внутрішніх справ;

Ігнатенко Володимир Васильович — к.ю.н., доцент, адвокат, старший викладач кафедри правознавства факультету історії та права Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка;

Олійник Сергій Васильович — прокурор відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції Генеральної прокуратури України;

Петков Сергій Валерійович — д.ю.н., професор, заступник директора з навчальної роботи Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України;

Соболь Євген Юрійович — д.ю.н., доцент, завідувач кафедри права знавства Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка;

Щербина Ігор В'ячеславович — старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права (начальник Головного слідчого управління ГПУ 2014 р.).

Н 32 Настільна книга слідчого національної поліції України [текст] практичний посібник. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 480 с.

ISBN 978-611-01-0835-5

Практичний посібник для слідчих Національної поліції України, оперативних працівників, правників та адвокатів, інших суб'єктів кримінального провадження.

УДК 351.74(477)
ББК 67.401.213(4Укр)

ISBN 978-611-01-0835-5

© Видавництво «Центр учбової літератури», 2016.

ПЕРЕДМОВА

Запропоноване видання є практичним посібником для спеціалістів слідчих органів новоствореної Національної поліції України, які мають здійснювати практичну діяльність у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування.

При цьому їм випала доля працювати у надскладний час реформування системи правоохоронних органів, судоустрою держави, складних процесах у соціальній, політичній і економічній сферах суспільного життя України.

Все це, а також військові дії на Сході та окупація частини території на Півдні країни, наявність великої кількості вимушених переселенців, спричиняє посилену криміналізацію суспільства у цілому, сплеск злочинності, неоднозначні процеси в самому суспільстві.

Ці негативні процеси поєднуються із вимогами на усіх рівнях влади до посилення боротьби та запобігання проявам корупції.

За таких умов на всіх працівників Національної поліції України, зокрема на слідчих, покладаються великі надії суспільства і, одночасно, величезна відповідальність перед своїми співгромадянами у цей складний час.

У посібнику враховані зміни у процесуальному законодавстві України, нова організація ведення досудового розслідування, зміни у процесуальному статусі слідчого, прокурора і нововведеної фігури – слідчого судді.

До уваги користувачів також пропонується сучасний довідково-інформаційний матеріал, а також найбільш сучасна судова практика щодо теми посібника.

Вважаємо, що цей посібник буде в нагоді і допоможе працівникам Національної поліції України у здійсненні ними своїх повноважень.

ПЕРЕДМОВА

Запропоноване видання є практичним посібником для спеціалістів слідчих органів новоствореної Національної поліції України, які мають здійснювати практичну діяльність у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування.

При цьому їм випала доля працювати у надскладний час реформування системи правоохоронних органів, судоустрою держави, складних процесах у соціальній, політичній і економічній сферах суспільного життя України.

Все це, а також військові дії на Сході та окупація частини території на Півдні країни, наявність великої кількості вимушених переселенців, спричиняє посилену криміналізацію суспільства у цілому, сплеск злочинності, неоднозначні процеси в самому суспільстві.

Ці негативні процеси поєднуються із вимогами на усіх рівнях влади до посилення боротьби та запобігання проявам корупції.

За таких умов на всіх працівників Національної поліції України, зокрема на слідчих, покладаються великі надії суспільства і, одночасно, величезна відповідальність перед своїми співгромадянами у цей складний час.

У посібнику враховані зміни у процесуальному законодавстві України, нова організація ведення досудового розслідування, зміни у процесуальному статусі слідчого, прокурора і нововведеної фігури – слідчого судді.

До уваги користувачів також пропонується сучасний довідково-інформаційний матеріал, а також найбільш сучасна судова практика щодо теми посібника.

Вважаємо, що цей посібник буде в нагоді і допоможе працівникам Національної поліції України у здійсненні ними своїх повноважень.

ВСТУП

---

7 червня 2016 року розпочався процес набору дільничних офіцерів та слідчих у нову поліцію через поліцейські комісії. Перша така комісія почала працювати в поліції Київської області, повідомила на прес-конференції голова Національної поліції Хатія Деканоїдзе.

За її словами, Київська область проходить цей процес першою тому, що саме тут поліцейські першими пройшли переатестацію в листопаді-грудні минулого року.

На першому етапі конкурс оголошено на 300 вакантних посад: 250 дільничних офіцерів поліції й 50 слідчих.

Наступними стануть ще сім областей, де процес атестації також вже завершився.

Таким чином, за переконанням керівників вітчизняних правоохоронних органів, перший етап реформи МВС (запуск патрульної поліції, який відбувся в 31 місті України) вважається завершеним і розпочинається другий.

«Поліція переходить на новий принцип – «Поліція для суспільства». Це дуже важливий напрямок. Тож ми вважаємо, що нові дільничні – нові люди, «нова кров» – які прийдуть в Національну поліцію України, будуть точно зорієнтовані на суспільство, займуть нове місце в наших структурах», – наголосила Деканоїдзе.

Анкета для претендентів на згадані посади розміщена на сайті поліції Київської області (<https://kv.npu.gov.ua>).

Після цього почнеться шестиетапний відбір кандидатів, який складатиметься з тестування загальних навичок, медичної комісії, перевірки фізичної підготовки, психологічної перевірки, співбесіди та спецперевірки.

Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков повідомив, що наразі в органах поліції працює 9100 дільничних офіцерів. Вакантними при цьому залишаються 1140 посад.

Крім того, в поліції зараз служать понад 10,5 тисячі слідчих, 143 з них уже пройшли перепідготовку. Назагал, у слідчих підрозділах НПУ є вакантними 1370 посад.

За словами А. Авакова, після перепідготовки мінімальна зарплата поліцейського становитиме 6 тисяч гривень. Мінімальну зарплату для слідчих визначено на рівні 10 тисяч гривень.

Такі найближчі перспективи для діючих слідчих та тих осіб, що мають бажання стати такими спеціалістами.

Вже на головному сайті НПУ розміщено проект наказу МВС «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної

ВСТУП

---

7 червня 2016 року розпочався процес набору дільничних офіцерів та слідчих у нову поліцію через поліцейські комісії. Перша така комісія почала працювати в поліції Київської області, повідомила на прес-конференції голова Національної поліції Хатія Деканоїдзе.

За її словами, Київська область проходить цей процес першою тому, що саме тут поліцейські першими пройшли переатестацію в листопаді-грудні минулого року.

На першому етапі конкурс оголошено на 300 вакантних посад: 250 дільничних офіцерів поліції й 50 слідчих.

Наступними стануть ще сім областей, де процес атестації також вже завершився.

Таким чином, за переконанням керівників вітчизняних правоохоронних органів, перший етап реформи МВС (запуск патрульної поліції, який відбувся в 31 місті України) вважається завершеним і розпочинається другий.

«Поліція переходить на новий принцип – «Поліція для суспільства». Це дуже важливий напрямок. Тож ми вважаємо, що нові дільничні – нові люди, «нова кров» – які прийдуть в Національну поліцію України, будуть точно зорієнтовані на суспільство, займуть нове місце в наших структурах», – наголосила Деканоїдзе.

Анкета для претендентів на згадані посади розміщена на сайті поліції Київської області (<https://kv.npu.gov.ua>).

Після цього почнеться шестиетапний відбір кандидатів, який складатиметься з тестування загальних навичок, медичної комісії, перевірки фізичної підготовки, психологічної перевірки, співбесіди та спецперевірки.

Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков повідомив, що наразі в органах поліції працює 9100 дільничних офіцерів. Вакантними при цьому залишаються 1140 посад.

Крім того, в поліції зараз служать понад 10,5 тисячі слідчих, 143 з них уже пройшли перепідготовку. Назагал, у слідчих підрозділах НПУ є вакантними 1370 посад.

За словами А. Авакова, після перепідготовки мінімальна зарплата поліцейського становитиме 6 тисяч гривень. Мінімальну зарплату для слідчих визначено на рівні 10 тисяч гривень.

Такі найближчі перспективи для діючих слідчих та тих осіб, що мають бажання стати такими спеціалістами.

Вже на головному сайті НПУ розміщено проект наказу МВС «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної

поліції». Фактично це є повідомленням про оприлюднення цього проекту, що дає можливість обговорення цього документу.

За інформацією сайту зауваження і пропозиції щодо вказаного проекту можна надсилати впродовж 30 календарних днів за адресою: Головне слідче управління НПУ, вул. Богомольця, 10, місто Київ, 01601, e-mail: gsu_analitik@police.gov.ua.

Метою розроблення вказаного проекту наказу є приведення нормативно-правових актів МВС, що стосуються діяльності слідчих органів, власне слідчих у відповідність до вимог Закону України «Про Національну поліцію».

Проектом наказу передбачається затвердити:

1) Положення про органи досудового розслідування Національної поліції;

2) Типове положення про слідче управління головного управління Національної поліції в місті Києві, областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі;

3) Типове положення про слідчий відділ (відділення) територіального органу поліції головного управління Національної поліції в місті Києві, областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі;

4) Інструкцію з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції.

Пропонується одночасно визнати таким, що втратив чинність, наказ МВС від 09 серпня 2012 року № 686 «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22 жовтня 2012 року за № 1769/22081 (із змінами).

Наказ підлягає державній реєстрації у Міністерстві юстиції України.

Реалізація наказу відбувається у рамках відведеного фінансового забезпечення і не потребує додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

Наказ стосується інтересів Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України.

Видання наказу має забезпечити і гарантувати удосконалення діяльності чинних органів досудового розслідування Національної поліції України, а також буде сприяти належному виконанню ними кримінального та процесуально-кримінального законодавства України.

Повний текст проекту наказу розміщений у інформаційному розділі цього посібника.

Ці цікаві документи заслуговують на вдумливу увагу з погляду на майбутнє, можливо найближче майбутнє. Але практична діяльність ніколи не спиняється і завжди провадиться тут і зараз. Тому для працівників слідчих органів, як нинішнім, так й прийдешнім, на базі діючого правового апарату пропонуємо допомогу в їх важливій, важкій, повсякденній праці.

поліції». Фактично це є повідомленням про оприлюднення цього проекту, що дає можливість обговорення цього документу.

За інформацією сайту зауваження і пропозиції щодо вказаного проекту можна надсилати впродовж 30 календарних днів за адресою: Головне слідче управління НПУ, вул. Богомольця, 10, місто Київ, 01601, e-mail: gsu_analitik@police.gov.ua.

Метою розроблення вказаного проекту наказу є приведення нормативно-правових актів МВС, що стосуються діяльності слідчих органів, власне слідчих у відповідність до вимог Закону України «Про Національну поліцію».

Проектом наказу передбачається затвердити:

1) Положення про органи досудового розслідування Національної поліції;

2) Типове положення про слідче управління головного управління Національної поліції в місті Києві, областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі;

3) Типове положення про слідчий відділ (відділення) територіального органу поліції головного управління Національної поліції в місті Києві, областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі;

4) Інструкцію з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції.

Пропонується одночасно визнати таким, що втратив чинність, наказ МВС від 09 серпня 2012 року № 686 «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22 жовтня 2012 року за № 1769/22081 (із змінами).

Наказ підлягає державній реєстрації у Міністерстві юстиції України.

Реалізація наказу відбувається у рамках відведеного фінансового забезпечення і не потребує додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

Наказ стосується інтересів Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України.

Видання наказу має забезпечити і гарантувати удосконалення діяльності чинних органів досудового розслідування Національної поліції України, а також буде сприяти належному виконанню ними кримінального та процесуально-кримінального законодавства України.

Повний текст проекту наказу розміщений у інформаційному розділі цього посібника.

Ці цікаві документи заслуговують на вдумливу увагу з погляду на майбутнє, можливо найближче майбутнє. Але практична діяльність ніколи не спиняється і завжди провадиться тут і зараз. Тому для працівників слідчих органів, як нинішнім, так й прийдешнім, на базі діючого правового апарату пропонуємо допомогу в їх важливій, важкій, повсякденній праці.

ЗМІСТ

Передмова	3
Вступ	4
1. Підслідність злочинів слідчим органів Національної поліції України	6
2. Загальні принципи та мета діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України	11
3. Слідчий органу досудового розслідування Національної поліції України	13
4. Облік і рух кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України	14
5. Загальний порядок здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні	17
6. Практична організація та планування досудового розслідування	24
7. Криміналістична характеристика окремих видів злочинів для планування їх досудового розслідування	31
8. Кримінальне провадження на підставі угод про визнання винуватості	45
9. Криміналістичні прийоми та техніка	49
Судова фотографія та відеозапис	49
Трасологія	61
Судова балістика	73
Криміналістичне дослідження письма	81
Призначення та проведення судових експертиз	89
Техніко-криміналістичне дослідження документів	99
Кримінальна реєстрація	108
Допит	112
Обшук і виїмка	133
Слідчий огляд	148
Ідентифікація людини за зовнішніми ознаками	161
Пред'явлення для впізнання	166

ЗМІСТ

Передмова	3
Вступ	4
1. Підслідність злочинів слідчим органів Національної поліції України	6
2. Загальні принципи та мета діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України	11
3. Слідчий органу досудового розслідування Національної поліції України	13
4. Облік і рух кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України	14
5. Загальний порядок здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні	17
6. Практична організація та планування досудового розслідування	24
7. Криміналістична характеристика окремих видів злочинів для планування їх досудового розслідування	31
8. Кримінальне провадження на підставі угод про визнання винуватості	45
9. Криміналістичні прийоми та техніка	49
Судова фотографія та відеозапис	49
Трасологія	61
Судова балістика	73
Криміналістичне дослідження письма	81
Призначення та проведення судових експертиз	89
Техніко-криміналістичне дослідження документів	99
Кримінальна реєстрація	108
Допит	112
Обшук і виїмка	133
Слідчий огляд	148
Ідентифікація людини за зовнішніми ознаками	161
Пред'явлення для впізнання	166

10. Судова практика з кримінальних проваджень	172
Ухвали судів першої інстанції	172
Ухвали слідчих суддів	184
Вироки судів на підставі угод про визнання винуватості та про примирення	216
11. Узагальнення судової практики	275
12. Інформаційний розділ	390

10. Судова практика з кримінальних проваджень	172
Ухвали судів першої інстанції	172
Ухвали слідчих суддів	184
Вироки судів на підставі угод про визнання винуватості та про примирення	216
11. Узагальнення судової практики	275
12. Інформаційний розділ	390

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

НАСТІЛЬНА КНИГА СЛІДЧОГО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

СТАНОМ НА 17 ЖОВТНЯ 2016 РОКУ

Підписано до друку 12.10.2016. Формат 60x84 1/16.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура Arial
Умовн. друк. арк. 27,0.

ТОВ «Видавництво «Центр учбової літератури»
вул. Електриків, 23 м. Київ 04176
(044) 428-72-83

(044) 425-01-34 (телефон-факс)
(066) 199-85-46 (МТС)
(098) 835-20-36 (Київстар)
WWW.CUL.COM.UA

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4162 від 21.09.2011 р.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

НАСТІЛЬНА КНИГА СЛІДЧОГО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

СТАНОМ НА 17 ЖОВТНЯ 2016 РОКУ

Підписано до друку 12.10.2016. Формат 60x84 1/16.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура Arial
Умовн. друк. арк. 27,0.

ТОВ «Видавництво «Центр учбової літератури»
вул. Електриків, 23 м. Київ 04176
(044) 428-72-83

(044) 425-01-34 (телефон-факс)
(066) 199-85-46 (МТС)
(098) 835-20-36 (Київстар)
WWW.CUL.COM.UA

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4162 від 21.09.2011 р.